

Onderwerp Vaststellen handboeken inrichting openbare ruimte Zuidwest en Oost-Waarderpolder	
Nummer	2019/370900
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	BBOR
Auteur	Esterik, D.M. van
Telefoonnummer	023-5113380
Email	dmesterik@haarlem.nl
Kernboodschap	Met het voltooiën van de handboeken inrichting openbare ruimte (HIOR) Zuidwest en Oost-Waarderpolder zijn voor alle gebieden van de stad de kaders opgesteld voor materialen, profielen en objecten. Bij ontwerp, inrichting en beheer van de openbare ruimte moet hiermee rekening worden gehouden. Het bestaande beleid voor de openbare ruimte is als uitgangspunt voor het HIOR gehanteerd. Het einddoel is het realiseren van een openbare ruimte van goede kwaliteit, die duurzaam te beheren valt. Op 5 maart heeft het college de concept-handboeken voor inspraak vrijgegeven. Na verwerking van de inspraakreacties worden de handboeken nu ter vaststelling aan het college aangeboden.
Behandelveorstel voor commissie	Het vaststellen van de handboeken inrichting openbare ruimte is een uitvoerende bevoegdheid van het college. Het college stuurt dit besluit ter informatie naar de commissie Beheer overeenkomstig artikel 4 Protocol actieve informatieplicht. De commissie Beheer heeft eerder over dit onderwerp gesproken (16 mei 2019).
Relevante eerdere besluiten	BenW/5-3-2019/HIORs-Oost-Waarderpolder-en-Zuidwest-vrijgeven-voor-inspraak
Besluit College d.d. 9 juli 2019	Het college van burgemeester en wethouders besluit: 1. De handboeken inrichting openbare ruimte Zuidwest en Oost-Waarderpolder inclusief de nota van beantwoording vast te stellen; de secretaris, de burgemeester,

1. Inleiding

In de Structuurvisie Openbare Ruimte (SOR) is bevestigd dat er handboeken voor de inrichting van de openbare ruimte (HIORs) nodig zijn om de inrichtingskeuzes, straatprofielen en materialen voor de openbare ruimte nader uit te werken en vast te leggen. De betekenis van de HIORs is het zorgdragen voor een goede ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte zodat deze duurzaam te beheren is. De handboeken vormen een belangrijke leidraad bij projecten in de openbare ruimte.

Voor de Binnenstad (2007), Schalkwijk en Noord (beide 2017) zijn reeds HIORs beschikbaar.

Inmiddels zijn de handboeken voor Zuidwest en Oost-Waarderpolder opgesteld. De eerdere HIORs bestaan uit een afzonderlijk visiedeel en richtlijndeel per stadsdeel. Volgens hetzelfde principe is er nu een visiedeel per stadsdeel opgesteld (bijlage A en B). Er is nu gekozen voor een gecombineerd richtlijndeel voor Zuidwest en Oost-Waarderpolder (bijlage C). Dit richtlijndeel kan bij de toekomstige actualisering van de bestaande HIORs verder worden aangevuld, zodat op termijn sprake is van een stadsbreed gecombineerd richtlijndeel.

De reacties uit de inspraakperiode hebben geen aanleiding gegeven tot wezenlijke aanpassingen van de HIORs (zie nota van beantwoording, bijlage E). De commissie Beheer heeft het voorstel van de HIORs op 16 mei besproken. De vragen die de fracties CU en CDA naar aanleiding van het voorstel hebben ingediend, zijn in de Nota van beantwoording betrokken.

2. Besluitpunten college

1. De handboeken inrichting openbare ruimte Zuidwest en Oost-Waarderpolder inclusief de nota van beantwoording vast te stellen.

3. Beoogd resultaat

Met de handboeken inrichting openbare ruimte voor Zuidwest en Oost-Waarderpolder is nu voor elk van de gebieden in Haarlem een HIOR beschikbaar. Deze handboeken geven kaders voor materialen, profielen en objecten waar bij ontwerp, inrichting en beheer van de openbare ruimte rekening mee moet worden gehouden. Bestaand beleid wordt daarbij als uitgangspunt gehanteerd. Het einddoel is het realiseren van een openbare ruimte van eenduidige, samenhangende en ingetogen kwaliteit, die duurzaam te beheren valt.

4. Argumenten

Invulling van het beleidsveld 4.1: Duurzame stedelijke ontwikkeling

Een hoogwaardiger stedelijke omgeving zodat de aantrekkelijkheid van Haarlem behouden blijft en de gemeente treft maatregelen gericht op een circulaire economie en klimaatadaptatie.

Invulling van beleidsveld 5.1.: Openbare ruimte en mobiliteit

Er wordt gestreefd naar een duurzame mobiliteit en een schone, groene, veilige en klimaatbestendige openbare ruimte.

Uitwerking van de Structuurvisie Openbare Ruimte

In 2017 is de Structuurvisie Openbare Ruimte vastgesteld. De SOR verdeelt de aanspraken op de openbare ruimte, de handboeken inrichting openbare ruimte geven de richtlijnen voor vorm c.q. uiterlijk van de keuzes met betrekking tot het uiterlijk van de openbare ruimte.

Uitwerking Klimaatadaptatieprogramma

Hiermee is er ook voor de HIORs een opgave uit te werken in de openbare ruimte. Toenemende (piek)regenbuien en perioden van droogte en hittestress vragen om een inrichting van de openbare ruimte die hierop anticipeert en knelpunten oplost.

Afwegingen gemaakt binnen het HIOR

Het HIOR wordt toegepast bij het ontwerpen en uitwerken van inrichtingskeuzes voor de openbare ruimte. Om de integrale kwaliteit van de inrichting te versterken, verenigt het HIOR alle aspecten van de openbare ruimte en wordt waar nodig beleid aangevuld. Het handboek heeft daarmee een belangrijke positie in de planontwikkeling, projecten en het beheer. In het handboek staat bijvoorbeeld waar we gebakken klinkers gebruiken, hoe waterberging op straat kan worden ingepast en welk type zitbanken we toepassen.

Financiële consequenties

In het handboek worden principekeuzes gemaakt in het beleid voor de inrichting van de openbare ruimte. De realisering van deze keuzes kan geruime tijd duren, omdat deze worden uitgevoerd per project. Dit is doorgaans het geval als bijvoorbeeld de riolering of het wegdek vervangen moet worden of de openbare ruimte in verband met een functiewijziging of stedelijke herstructurering aangepast moet worden. De keuzes in de HIORs Oost-Waarderpolder en Zuidwest die worden voorgesteld, hebben beperkte gevolgen voor de inrichtings- en onderhoudskosten van de openbare ruimte. De consequente keuze voor gebakken klinkers in de rijwegen van woonstraten vraagt om behoud van het niveau van aanvangsinvesteringen, wat zich echter terugverdient in een langere levensduur, hogere mate van hergebruik en hogere restwaarde. Daardoor zullen de voorgestelde keuzes budgettair-neutraal uitwerken. De klimaat-adaptieve profielen hebben geen financiële gevolgen ten opzichte van de oude profielkeuzes.

Communicatie

De beide voorliggende concept Visiedelen zijn in het voortraject besproken met een groep relevante stakeholders uit het betrokken stadsdeel, met een belang in wijkraad, groen, openbaar vervoer etc. De concepten konden na verwerking van de verschillende input op draagvlak rekenen. Het gecombineerde richtlijnendeel is uitgebreid besproken met de diverse ambtelijk specialisten en met gebiedsmanagement. Er blijkt urgente behoefte aan een degelijk, vastgesteld HIOR. Over de visiedelen en het richtlijnendeel is inspraak georganiseerd en op 25 en 26 maart zijn inloopavonden gehouden om vragen van inwoners en maatschappelijke organisaties te beantwoorden en achtergronden van de HIORs toe te lichten.

In totaal zijn 139 inspraakreacties ontvangen. Een deel van de reacties heeft tot (tekstuele) verbeteringen van het richtlijndeel geleid. Tot grote aanpassingen hebben de reacties niet geleid. De reacties van de ARK en de reacties naar aanleiding van de bespreking in de commissie Beheer van 16 mei 2019 zijn met nog enkele ambtshalve wijzigingen in de inspraakronde betrokken.

5. Risico's en kanttekeningen

5.1 Beleid blijft in ontwikkeling

Bij het opstellen van de concept HIORs voor Zuidwest en Oost-Waarderpolder is het bestaande beleid uitgangspunt geweest. Dat geldt bijvoorbeeld voor de uitwerking van de Structuurvisie Openbare Ruimte in het HIOR, beleid voortoegankelijkheid, duurzaamheidsbeleid en klimaatadaptatie.

De ontwikkelingen in sommige beleidsterreinen gaan erg snel waardoor het risico bestaat dat de HIORs achterop blijven lopen. Dit risico kan beheersbaar worden als het richtlijndeel periodiek geactualiseerd wordt.

5.2 Belangen in de openbare ruimte zijn soms strijdig

De openbare ruimte moet meerdere functies combineren. De ruimte is echter beperkt. Dit leidt soms tot strijdige belangen, waarin het HIOR op basis van het afwegingsmethodiek van de SOR een knoop moet doorhakken. Bijvoorbeeld de ruimtetoedeling in krappe straatprofielen tussen autoverkeer, voetganger, fietser en parkeren. Bij de vertaling van het HIOR in fysieke projecten zullen deze belangen bestuurlijk moeten worden afgewogen.

5.3 Toepassing van het HIOR bij een project bepaalt speelruimte vooraf

Het HIOR zal als startpunt van een op te stellen ontwerp voor de openbare ruimte worden gebruikt. Afwijken ervan op basis van participatie kan alleen na bestuurlijke goedkeuring. De speelruimte vooraf wordt daarmee beperkt. Dat geeft enerzijds rust en duidelijkheid, maar vraagt anderzijds om discipline van de gemeentelijke organisatie in het planvormings- en participatieproces.

6. Uitvoering

Realisering van de inrichting volgens het HIOR gebeurt in afzonderlijke projecten, volgens de gebiedsprogramma's en de gebiedsopgaven.

Het HIOR is uitgangspunt voor de materialisering van de openbare ruimte en richtinggevend voor de inrichting ervan. Indien bij de inrichting wordt afgeweken van het HIOR dan dient dit expliciet en onderbouwd in de betreffende nota als besluitpunt te worden opgenomen.

Het visiedeel van het HIOR heeft een niet begrensde tijdshorizon. Het richtlijndeel zal bijgesteld worden, als actualisatie noodzakelijk is. Bijstellingen zullen aan het college worden voorgelegd.

Na vaststelling ontvangen de betrokken wijkraden en andere insprekers een brief over dit besluit.

7. Bijlagen

1. Bijlage A: Handboek inrichting openbare ruimte Zuidwest visiedeel
2. Bijlage B: Handboek inrichting openbare ruimte Oost-Waarderpolder visiedeel
3. Bijlage C: Handboek inrichting openbare ruimte Zuidwest en Oost-Waarderpolder richtlijndeel
4. Bijlage D: Participatie- en Inspraakplan
5. Bijlage E: Nota van beantwoording/overzicht beantwoording inspraakreacties